

Vuoden 2024 talousarvion täytäntöönpano-ohjeet

Khall 15.01.2024 § 19
326/02.02.00/2023

Valmistelija

Valmistelu ja lisätiedot: Talouspäällikkö Lauri Ämmälä puh. 044 422 4059.

Valtuusto hyväksyi vuoden 2024 talousarvion kokouksessaan 13.11.2023 § 59. Kunnanhallitus päätti panna valtuuston talousarviopäätöksen täytäntöön 27.11.2023 kokouksessa. Yleisen täytäntöönpanopäätöksen lisäksi kunnanhallitus antaa palvelualueille alla olevat talousarvion täytäntöönpano-ohjeet.

1) Käyttösuunnitelmat

Lautakuntien tulee alkuvuodesta vahvistaa määrärahojen yksityiskoh-
taisempaa käyttöä ja toiminnan tavoitteiden seuranta koskevat
käyttösuunnitelmat. Valtuuston myöntämät tulo- ja menomäärärahat tulee
kohdentaa tarkemmin vastuualueille ja kustannuspaikkatasoille.
Lautakunta nimeää kustannuspaikkakohtaiset vastuuhenkilöt/hyväksyjät.
Vastuuhenkilöiden ensisijaisena tehtävänä on vastata ao. kustannuspaikan
määrärahan riittävydestä. Vahvistetut käyttösuunnitelmat tulee toimittaa
tiedoksi kunnanhallitukselle helmikuun 2024 loppuun mennessä.

Vuoden 2024 talousarvio on laadittu 1,57 miljoonaa euroa alijäämäiseksi.
Lisäksi vuoden 2025 näkymä on 1,25 miljoonaa alijäämäinen. Vuoden
2024 talousarvio ei sisällä merkittäviä rakenteellisia tai toiminnallisia
muutoksia. Veropohjaa on vahvistettu nostamalla tuloveroprosentti 8,36 %
9,0 %. Lisäksi yleisen kiinteistöveron maapohjan osalta varauduttiin
alarajan nousuun nostamalla maapohjan veroprosentti 1,3 %. Muilta osin
kiinteistöverot pysyvät aiempien vuosien tasolla. Verokertymän laskua
vuodesta 2023 selittää myös vuodelle 2023 tuloutuneet ns. verohännät.
Alijäämän taustalla on yleinen kustannusten nousu, niin kunta-alan
palkankorotukset kuin inflaation nostamat hinnat sekä valtionosuuksien
voimakas leikkaantuminen $\frac{2}{3}$ vuoden 2023 tasosta. Valtionosuuksien lasku
perustuu ns. sote-siirtolaskelmiin, joilla on korjattu kunnilta
hyvinvointialueille siirtyneitä todellisia kustannuksia.

Vuoden 2024 talousarvio on menojen ja tulojen osalta laadittu 1,57
miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Alijäämäisyys on välttämätöntä.
Pidemmällä aikavälillä talous on saatava ensi tasapainoon ja sen jälkeen
lievästi ylijäämäiseksi. Liian voimakkaat säästötoimet eivät kuitenkaan ole
perusteltuja vaan talouden tasapainoon on päästävä sopeuttamalla kunnan
palvelutarjonta vastaamaan kysyntää. Toiminnalliset ja rakenteelliset
muutokset tulee suunnitella huolella ja niiden tulee kantaa usean tilikauden
yli. Tammikussa 2024 Euran kunnassa työskentelynsä aloittaa
vakauttamistyöryhmä. Työryhmän työn pääpaino kehdentuu vuosiin 2025-
2027, mutta mahdollisia nopeampia tasapainotuskeinoja voidaan toteuttaa
jo kuluvalle tilikaudella 2024.

2) Täyttölupamenettely ja työhyvinvointi

Uudet virat ja toimet perustetaan normaalissa järjestyksessä esittämällä ne
ensin kunnanhallitukselle. Jokaisesta uudesta virasta/toimesta on
esitettävä sekä toiminnallinen että taloudellinen perustelu.

Vuoden 2024 talousarvion henkilöstömäärärahoissa on huomioitu neuvotellun kunta-alan yleisen virka- ja työehtosopimuksen 2022-2025 vaikutukset. Palkankorotusten kustannusvaikutukseksi vuodelle 2023 on arvioitu 2,99 %. Koko kunnan osalta henkilöstökustannuksiin on vuodelle 2024 varattu 21,3 miljoonaa euroa (vuonna 2023 20,9 miljoonaa euroa).

Mikäli kunnanhallitukselle kuukausittain esiteltävä talouskehityksen toteuma osoittaa arvioitua suurempaa kustannusten kehitystä, pyritään tähän reagoimaan mahdollisimman nopeasti. Ensisijaisesti toimintaa sopeutetaan talouskehityksen mukaisesti ja tarvittaessa tehdään valtuustolle lisämäärärahaesitys.

Täyttölupamenettely on keskitetty johtoryhmään yli 6 kk sijaisuuksien ja tilapäisen henkilöstön osalta ja kunnanhallitukselle vakinaisten virkojen ja toimien osalta. Tilapäistä henkilökuntaa palkataan vain poikkeustilanteissa. Vuosilomien osalta on oltava käytännöt sijaisten käytön vähentämiseksi. Yleisen virka- ja työehtosopimuksen vuosilomaa koskevan IV luvun 2 §:n mukaan lomakausi on 2.5. alkava ja 30.9. päättyvä ajanjakso. Lomia suunniteltaessa myös tämä on otettava huomioon.

3) Talouden seuranta ja laskujen kirjaaminen

Vastuu toiminnan ja talouden seurannasta on palvelualuejohtajilla ja kustannuspaikkakohtaisilla vastuuhenkilöillä. Heidän on seurattava määrärahatilanteen kehittymistä kuukausittain sisäisissä palavereissa ja raportoitava välittömästi johtoryhmälle, mikäli määrärahojen taso ei ole riittävä. Mikäli menoja ei voida kattaa sisäisin määrärahasiirroin, on palvelualueen etsittävä säästöjä toimintaansa sopeuttamalla. Merkittävät sisäiset määrärahasiirrot tulee käsitellä lautakunnassa tilikauden aikana. Kaikista määräraha siirroista tulee tehdä ilmoitus taloushallintoon intrasta löytyvällä lomakkeella.

Talousarviomuutoksen esittämistä valmistellaan johtoryhmässä vain, mikäli palvelualue ei toimintansa sopeuttamalla löydä ratkaisua määrärahojen ylittymiseen. Investointien osalta määrärahaesitys valmistellaan yhdessä talouspäällikön kanssa.

Valtiokonttori seuraa kuntien taloutta neljännesvuosittain, jonka takia myynti- ja ostolaskut tulee kirjata ja/tai hyväksyä viimeistään seuraavan kuun 15. päivään mennessä. Tämän jälkeen tehty laskutus tai hyväksytyt ostolaskut kirjautuvat seuraavalle kuukaudelle. Kunnanhallitukselle raportoidaan talouskatsauksen muodossa neljännesvuosittain. Toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain tehdyistä numeerisista talouden toteumaraporteista. Neljännesvuosiraportointia varten palvelualueilta pyydetään analyysi talouspäällikön erillisen ohjeistuksen mukaan tulojen, menojen ja henkilöstömenojen kehittymisestä keskittyen erityisesti kehityksen taustalla oleviin asioihin. Tärkeä on myös todeta, mitä johtopäätöksiä ja toimenpiteitä palvelualue talustilanteen ja mahdollisesti muuttuneen toiminnan perustella esittää. Talouskatsaukset esitellään kunnanhallituksen jälkeen valtuustolle.

Laskujen asiataarkastajan on tunnettava laskutuksen perusteena oleva asia ja hänen tehtävänä on tarkistaa, että laskun tiedot ovat oikeat ja tilattu tavara tai palvelu on vastaanotettu. Vuoden 2017 huhtikuusta lähtien on siirrytty tulojen ja menojen suoriteperusteiseen kirjaamiseen oikealle kuukaudelle. Myös tulojen osalta palvelualueita pyydetään tarkastamaan, että laskutettaessa tulo kohdistuu sille kuukaudelle kuin palvelu on suoritettu (esim. tammikuun hoitomaksu kirjataan tammikuulle vaikka

laskutetaan helmikuussa) vain näin voidaan varmistua talouden seurannan ajantasaisuudesta.

Menojen seuranta ja kohdistaminen oikeille palveluille perustuu laskujen ensivaiheen tiliöinnin oikeellisuuteen. Tiliöintisääntöjä tullaan kehittämään osana valtiokonttorin yhtenäistä kuntatieto-ohjelmaa. Ostolaskujen käsittelyssä hyödynnetään sopimus pohjaista hyväksyntää. Sopimus pohjaisessa hyväksynnässä yksittäisten laskujen massakäsittelyn sijaan keskitytään sopimuksiin, joiden perusteella laskujen hyväksyntää automatisoidaan.

4) Investoinnit

Investointien sitovuustaso on hankeryhmien kokonaismenot

Uuden projektin aloittamisesta päättää valtuusto talousarviomuutoksella. Uudesta projektista tai lisämäärärahoista tulee olla yhteydessä talouspalveluihin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Investointiosaan kirjattavan projektin euromääräinen alaraja on 10 000 euroa ja investoinnin on täytettävä luonteeltaan ehdot mm. tulon (palvelun) tuottamisesta useamman vuoden aikana. Ensisijaisesti pienemmät investoinnit pyritään kattamaan käyttötaloudesta.

5) Hankinnat

Hankinnoissa tulee noudattaa kunnan hankintaohjeistusta.

- Hankinnoissa on noudatettava hankintalakiä sekä kunnanhallituksen (5.6.2023) hyväksymää hankintaohjetta (löytyy intrasta).
- Yli 5 000 euron (rakennusurakat 15 000 €) hankinnoista on tehtävä viranhaltijapäätös.
- Vuonna 2018 on käyttöön otettu sähköinen tarjousportaali Clouidia, jonka mahdollistamana hankintaprosessia kehitetään avoimeen ja paremmin dokumentoituun suuntaan. Euran omissa hankinnoissa käytetään portaalia.
- Myös sopimushallinnan tulee olla osana hankintaprosessia niin, että laskuja hyväksyttäessä on tieto mihin sopimukseen tai hankintapäätökseen se perustuu (ja että hankintapäätös on tehty hankintalain ja pienhankintaohjeen mukaisesti). Sisäistä valvontaa ja tarkkailua on edelleen kehitettävä em. asioiden oikeellisuuden varmistamiseksi.

Hansel (aik. KL Kuntahankinnat) on kilpailuttanut useita puitesopimuksia, joiden kautta hinnat ja muut tarjousehdot ovat usein huomattavan edullisia ja siksi niihin liittyminen on suositeltavaa. Muuten hankinnoissa pyritään varmistamaan (esimerkiksi tarjousportaalien kautta tai markinavuoropuhelua hyödyntämällä) paikallisten ja nykyisten toimijoiden tietoisuus kilpailutuksesta jo tarjousmenettely vaiheessa. Apua hankintaprosessiin saa kunnan hankintaohjeesta.

Tietohallinnon- ja mobiililaitteiden hankinta ja leasing on kunnassa keskitetty tietohallintopalveluihin ja niiden hankkimiseen liittyvä lomake löytyy intrasta. ICT-laitteet pyritään hankkimaan keskitetysti, niin että kerralla voidaan kilpailuttaa isompi erä. Tietohallinnolta on ennen ohjelmistohankintojen tms. laitteiden tarjouspyyntövaihetta hankittava selvitys ohjelmiston edellyttämistä teknisistä (verkko, laitteet ym.)

ominaisuuksista, jotta voidaan varmistaa hankittavan ohjelmiston yhteensopivuus kunnan muun IT-kokonaisuuden kanssa.

6) Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Palvelualueita pyydetään kiinnittämään huomiota sisäisen valvonnan ja taloudenhoidon yleisten ohjeiden noudattamiseen. Riskien hallinnan toteutumista seurataan osana talousarvioseurantaa ja tilinpäätöstä. Myös palvelualueen sisäiseen valvontaan liittyvistä huomioista on annettava selvitys tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Sisäisen valvonnan ohjeistusta tullaan tarkastelemaan osana taloushallinnon ohjelmien uudistusta.

7) Kuntakonsernin ohjaus

Hallintosäännön mukaan konserniohjauksesta vastaa kunnanhallitus, kunnanjohtaja, talouspäällikkö ja hallintojohtaja. Talousarvion täytäntöönpano-ohjeita tulee noudattaa soveltuvin osin myös kunnan konserniyhteisöissä, joita varten kunnanhallitus on antanut erilliset konserniohjeet 26.2.2018. Lisäksi tytäryhtiöille on 14.9.2020 (§ 232) laadittu erilliset toimintaohjeet, joita tulee noudattaa. Neljännesvuosittaisissa talouskatsauksissa esitetään tarpeellisessa laajuudessa myös konserniyhteisöjä koskevat tiedot.

Kunnan konserniohjetta tullaan täsmentämään kevään 2024 aikana, mistä informoidaan konserniyhtiötä erikseen.

Esittelijä	vs. kunnanjohtaja Kari Kankaanranta
Päätösehdotus	Kunnanhallitus antaa yllä olevat talousarvion täytäntöönpano-ohjeet toimielimille, palvelualueille ja konserniyhtiöille noudatettaviksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirjamerkinnot: Matti Kompuinen poistui asian käsittelyn jälkeen kello 17:25.